

ЗА КИМ (НЕ)ЗВОНЕ ЗВОНА

DOI 10.7251/FILN1701349S

Мирољуб Јоковић и ја смо исписници, рођени смо 1957. године а дијели нас само пар мјесеци. Упознали смо се прије двадесет година и одмах постали пријатељи. Испричаћу и како.

У то вријеме Драган Елчић и ја снимали смо филм *Крстић*. Филм говори о егзодусу сарајевских Срба из Српског Сарајева након Дејтонског мировног споразума. Срби из Хаџића умјесто ствари и кућног намјештаја преносе мртве ратнике, ископавају своју дјецу и возе у непознато. Односно, у Братунац гдје ће их поново сахранити. Ми пратимо породицу Крстић, успут и све остале крстове који путују и изнова траже смирај на српској земљи. На крају филма, у трошној избјегличкој собици, жена покоњег Крстића купа двије дјевојчице, њихове близанкиње у малој пластичној кади црвене боје. У даљини се чују звуци звона братуначке цркве која позивају на вечерњу молитву.

Филм се, одмах након монтаже, такмичио на 46. Међународном фестивалу документарног филма у Београду и освојио Гранд при, а потом је отпутовао у Минск и донио Златног витеза.

Након Минска позвао ме је Мирољуб Јоковић и предложио да српску премијеру Крстића организујемо у Рашки, његовом родном граду. Сматрао сам да је то позив и од Бога, те да нема ништа логичније од тога да у колијевци српској први пут прикажемо и наш филм. Мирољуб је био сјајан домаћин а поред нас двојице у програму су учествовали и Драган Елчић, Ранко Поповић и Горан Максимовић. Гостовање је завршено у манастиру Студеница, са очинским благословом игумана Јована, живахног старца у деведесет и некој години.

Након годину дана Јоковић ми је поклатио своју књигу прича - есеја *Језик у долини оностраног*. Прочитао сам књигу и схватио да филм *Крстић*, документарно свједочење без иједне изговорене ријечи, у том времену нема поузданијег и оданијег гледаоца од Мирољуба Јоковића.

Кад су ми јавили да је умро и ја сам се разболио. Умјесто да одем на сахрану, лежао сам у кревету и изнова прелиставао *Језик у долини оностраног*. Дозволите ми да вам прочитам један одломак из ове лијепе и недовољно афирмисане књиге.

Ова легенда каже овако: за време династије првих Јоковића постојао је неки даровит музичар који је у свом врту често знао, током шетњи, засвирати фрулу. Са друге стране врта, кад год би се просули тајанствени звуци из омаленог инструмента, увек се појављивао непознати човек и слушао музику првог. И тако, док је један шетао и свирао, други би се накачио на ограду и слушао. Током времена, међусобна зависност између ова два човека, толико је постала тесна да је музичар, из дана у дан, све виртуозније свирао захваљујући ономе који је умео да слуша. Е, али све има крај! Једнога дана слушалац се разболи и после извесног времена умре, а онај што је знао да, из дана у дан, у часовима дружења са слушаоцем, све виртуозније осваја просторе музичког изражавања, одједном губи ту моћ. Касније су га виђали, каже ова легенда, како је ишао од једне до друге задужбине мојих предака и просио. Кажу да су га излуђивали звуци звона која су позивала на вечерњу молитву и падање липових цветова, који су се окретали у круг пре него што би се зарили у траву.

Почетак је ово приче О човеку који је умео да свира и о човеку који је умео да слуша. Немам ништа да приложим у долину онострану, посебно сам немоћан пред звоњавом звона на крају филма Крстић и крају легенде о династији првих Јоковића, једино поуздано јамчим да смо сви ми, а посебно професори и студенти Филозофског факултета Пале, изгубили човјека који је, упоредо, умео да свира и умео да слуша.

Раде Г. Симовић